

Sufinansira
Evropska unija

Problemi u javnim nabavkama: nalazi iz analize jedanaest tendera na centralnom i lokalnom nivou

Decembar 2024.

DOBRO UPRAVLJANJE

AUTORI:

Ardit Dragusha i Leorentë Alija

Posetite našu Internet stranicu
www.dplus.org

Saznajte više o našim najnovijim publikacijama,
vestima, infografika

Find us on Facebook
[@democracyplus](https://www.facebook.com/democracyplus)

Find us on LinkedIn
[@democracy-plus](https://www.linkedin.com/company/democracy-plus)

Find us on Twitter
[@democracy_plus](https://twitter.com/democracy_plus)

Find us on Youtube
[@Democracy.Plus](https://www.youtube.com/Democracy.Plus)

Naše kancelarije:

Ulica Bajram Kelmendi, br.92, 5. sprat
Priština, 10000
Kosovo

+383 (0) 38 749 288
info@dplus.org

Odricanje od odgovornosti: Ova izveštaj objavljena uz finansijsku podršku Evropske unije i SMART Balkans. Sadržaj ove izveštaj je isključiva odgovornost Demokratije Plus (D+) i ni na koji način ne predstavlja gledišta Evropske unije i SMART Balkans. Projekat „Podizanje transparentnosti, odgovornosti i efikasnosti u potrošnji javnog novca kroz javne nabavke na Kosovu“ finansira EU i SMART Balkans, a realizuje Demokratija Plus (D+).

Sadržaj

Spisak skraćenica	6
Uvod	7
Metodologija	8
Ministarstvo industrije, preduzetništva i trgovine.....	9
Usluge vazdušnog prevoza za potrebe MIPT-a	9
Izrada idejnog i glavnog projekta za Industrijski park 2 u Glogovcu	10
Ministarstvo životne sredine, prostornog planiranja i infrastrukture	13
Partija 2 Ponovni tender - Izgradnja 11 kuća u severnom delu Kosova	13
Ministarstvo infrastrukture	15
Rad na opasnim mestima, u cilju podizanja nivoa bezbednosti na putevima (eliminisanje crnih tačaka) na putnoj mreži nacionalnih, regionalnih i veznih puteva.....	15
Renoviranje objekta N.SH. Mekanizmi za raspoređivanje osoblja MŽSPPI	16
Ministarstvo unutrašnjih poslova.....	19
Nabavka, montaža i puštanje u rad novih liftova u vladinim zgradama	19
Usluge dezinfekcije, dezinsekcije, deratizacije vladinih zgrada - Nov tender.....	20
Opština Đakovica.....	23
Izgradnja puta X.....	23
Opština Gnjilane	26
Nabavka uniformi za učenike X (desetih) razreda srednjih škola u Opštini Gnjilane	26
Opština Peć	28
Postupanje sa psima lualicama i upravljanje azilom za pse u Opštini Peć	28
Nastavak izgradnje trotoara i rasvete od sela Vitomirica do Novog Sela (put R106).....	30
Nalazi.....	32
Preporuke	34

Spisak skraćenica

N ↗ Naručilac

CAN ↗ Centralna agencije za nabavke

TD ↗ Tenderski dosije

DDD ↗ Dezinfekcija, dezinsekcija, deratizacija

GPS ↗ Grupa privrednih subjekata

ZJN ↗ Zakon o javnim nabavkama

MŽSPPI ↗ Ministarstvo životne sredine, prostornog planiranja i infrastrukture

MIPT ↗ Ministarstvo industrije, preduzetništva i trgovine

MPŠRR ↗ Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ruralnog razvoja

MUP ↗ Ministarstvo unutrašnjih poslova

D.O.O ↗ Društvo sa ograničenom odgovornošću

PS ↗ Privredni subjekat

Uvod

Demokratija Plus (D+) je prpratila javne nabavke na centralnom i lokalnom nivou. Cilj izrade ovog izveštaja o praćenju bio je da oceni i analizira proces javnih nabavki na centralnom i lokalnom nivou u nekoliko naručilaca, uključujući: Ministarstvo životne sredine, prostornog planiranja i infrastrukture (MŽSPPI), Ministarstvo industrije, preduzetništva i trgovine (MIPT), Ministarstvo unutrašnjih poslova (MUP), Opština Peć, Opština Đakovica i Opština Gnjilane. Ovaj izveštaj uključuje analizu tendera i identifikuje nedostatke u procesima nabavke.

Ovi naručioc, kao i druge budžetske organizacije, koriste javna sredstva za ugovaranje privrednih subjekata za radove, usluge i snabdevanje, u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama (ZJN). Ovakav način omogućava da se novac iz javne kase troši pravično, transparentno i efikasno, te je i analiza i praćenje ovih tendera realizovano u skladu sa ovim zakonom i podzakonskim aktima koji iz njega proističu.

Ovo je drugi izveštaj o praćenju javnih nabavki za 2024. godinu, koji obuhvata izveštajni period jul – decembar 2024, i predstavlja nastavak prvog izveštaja koji je objavljen za period januar – jun 2024. godine¹.

Izveštaj obuhvata jedanaest tendera različite prirode, ukupne predviđene vrednosti od 8,545,218.00 evra.

Nalazi proizašli iz praćenja ukazuju da javne institucije pokreću postupke javne nabavke bez detaljne analize potreba, primenjujući kriterijume koji diskriminišu i favorizuju u Tenderskim dosijeima, nastavljaju da dodeljuju ugovore privrednim subjektima koji ne ispunjavaju zahteve postavljene Tenderskim dosijeom i daju pogrešne procene koje dovode do zakašnjenja i poništavanja tendera.

¹ Izveštaj o praćenju javnih nabavki za period januar – jun 2024. godine, dostupan na https://dplus.org/wp-content/uploads/2024/09/03-09-2024_Monitorimi-i-prokurimit-publik-ne-nivel-ministror-dhe-lokal.pdf.

Metodologija

Istraživanje za potrebe izveštaja o praćenju javnih nabavki počelo je od odabira aktivnosti nabavke preko elektronske platforme e-nabavka i platforme crvene zastave D+².

Izbor je načinjen na osnovu nekoliko pokazatelja, kao što su: procenjena vrednost tendera, predmet nabavke, ponavljanje aktivnosti i postupak po kome se obavlja aktivnost nabavke, vremenski rokovi, cena ugovora je vrlo blizu predviđene vrednosti ugovora i neuobičajeno niska cena.

Nakon odabira tendera na osnovu utvrđenih pokazatelja, D+ je uputio zahteve za pristup javnim dokumentima onim naručiocima koji su u fokusu projekta. Zahtevi na koje je odgovoreno su zasnovani na zakonu o pristupu javnim dokumentima.

Obezbeđena dokumentacija je analizirana u odnosu na pravila javnih nabavki, kako bi se ustanovilo da li je ista sačinjena u skladu sa pravilima propisanim zakonskim i podzakonskim aktima³.

2 Crvene zastave u nabavkama je platforma kojom upravlja i koju vodi D+. Ova platforma automatski privlači aktivnosti nabavke sa platforme eN-abavke koje potencijalno mogu podrazumevati zloupotrebe, na osnovu crvenih zastava kao što su: rokovi, jedini ponuđač jedini dobitnik ugovora, cena ugovora veća od predviđene vrednosti ili čak drugi faktori. Za više informacija o platformi <https://flamujtekuq.dplus.org/>

3 Ovaj izveštaj je zasnovan na Uredbi o javnim nabavkama 001/2022 jer je istraživanje relevantnih tendera obavljeno pre izmene i dopune ove uredbe, koja je stupila na snagu 11.11.2024.

Ministarstvo industrije, preduzetništva i trgovine

Usluge vazdušnog prevoza za potrebe MIPT-a⁴

Od 2022. godine, spisak artikala za zajedničku upotrebu koji su predmet postupka centralne nabavke prema odlukama Vlade Republike Kosovo, je dopunjivan/menjan u tri navrata. Prema poslednjoj verziji spiska, usluge vazdušnog saobraćaja ne potpadaju pod domen Centralne agencije za nabavke (CAN), što znači da CAN ne vodi postupke nabavke za ugovaranje ove usluge u sklopu centralizovanih ugovora. Međutim, uslugama vazdušnog prevoza upravlja svaki naručilac za svoje unutrašnje potrebe, što konkretno podrazumeva nabavku avionskih karata.

Od kada je ova odluka na snazi, Ministarstvo industrije, preduzetništva i trgovine (MIPT) je dva puta za redom zaključilo okvirni javni ugovor sa istim privrednim subjektom za pružanje ove usluge, čija vrednost dostiže svotu od 129,003.50 evra.

TABELA 1. Uspešan privredni subjekat za pružanje usluga vazdušnog prevoza tokom 2023. i 2024. godine.

Br.	Predmet nabavke	Broj nabavke	Predviđena vrednost	Uspešan PS	Vrednost ugovora	Dužina trajanja ugovora
1.	Usluge vazdušnog prevoza	204-23-8633-2-2-1	60,000.00€	AS Travel Club Sh.P.K	57,001.50€	12 meseci
2.	Usluge vazdušnog prevoza za potrebe MIPT-a	204-24-5742-2-2-1	75,000.00€	AS Travel Club Sh.P.K	72,002.00€	12 meseci

U prvom ugovoru potpisanom 2023. godine između MIPT-a i AS Travel Club Sh.P.K, odnosno u njegovom članu 2 stoji da je ovaj ugovor na snazi u periodu od dvanaest meseci, tačnije do 21.09.2024. Međutim, MIPT čak pre isteka prvog ugovora, dana 7. juna 2024. pokreće novi postupak „Usluge vazdušnog prevoza za potrebe MIPT-a” sa ciljem da angažuje jednog privrednog subjekta za pružanje usluga vazdušnog prevoza kroz otvoreni postupak, skraćivanjem zakonskih rokova za podnošenje ponuda, u suprotnosti sa ZJN-om.

Ovakav postupak je, prema obrazloženju MIPT-a, nastupio zato što je potrošena količina predviđena aktuelnim ugovorom i usled potražnje da se obezbede nesmetane usluge vazdušnog prevoza za potrebe institucije, odnosno kako bi se pokrile njihove operativne potrebe. Ovakva situacija predstavlja jasno nepoklapanje između planiranja

⁴ Broj nabavke: 204-24-5742-2-2-1.

i realizacije ugovora, kao i potrebu da se sagledaju i analiziraju mogućnosti upravljanja daljim ugovorima koje mogu uticati na integritet javne nabavke ovog naručioca.

Na drugom tenderu za ugovaranje usluga vazdušnog prevoza, u Tenderskom dosijeu, odnosno Cenovniku, konstatovano je neslaganje ukupne vrednosti predviđene za ugovor. Prema tenderskom dosijeu, predviđena vrednost za ugovaranje ove usluge iznosila je 75,000.00 evra. Sa druge strane, prema predmeru i predračunu, ispada da je tačna predviđena vrednost ugovora 72,000.00 evra.

Jedinična cena (360 evra) x količina za 12 meseci (200 jedinica) = ukupna vrednost za 12 meseci (72,000.00 evra).

Dakle, MIPT je ugovorio usluge uspešnog privrednog subjekta AS Travel Sh.P.K sa 100% procenjene vrednosti ugovora.

Da ovaj tender karakterišu zakonske i proceduralne povrede jasno je u načinu na koji je njegov proces organizovan i vođen. Jedan od glavnih prekršaja je uključivanje jednog člana konkursne komisije u ocenjivanje, ispitivanje i upoređivanje ponuda, imajući u vidu da je isti ujedno i sastavljač tehničkih specifikacija za predmetnu aktivnost nabavke. Pravila javnih nabavki zahtevaju da procesi nabavki budu pravični, transparentni i objektivni, i da oni koji su uključeni u ocenjivanje ponuda ne smeju da imaju nikakvu ulogu u izradi tenderske dokumentacije, kako bi se garantovalo da se proces njihovog ocenjivanja odvija na nepristrasan način. Shodno tumačenju člana 75 Uredbe o javnim nabavkama od strane RKJN-a dana 29. mart 2023. godine, jedan službenik iz odeljenja koje je pripremio specifikacije i/ili PZ, ili je odredio standarde kvaliteta, ili pripremio crteže, ne može biti imenovan za člana konkursne komisije⁵.

Zaključivanje dva paralelna ugovora od strane MIPT-a za pružanje usluga vazdušnog prevoza je u suprotnosti sa principima transparentnosti i konkurencije propisanim zakonodavstvom o javnim nabavkama i može sa pravom izazvati sumnju u favorizovanje uspešnog PS-a. U oba postupka nabavke koje je sproveo MIPT, jedini ponuđač je istovremeno oglasen za uspešnog privrednog subjekta.

Štaviše, ovakav postupak je u suprotnosti i sa jednim od najvažnijih principa u javnim nabavkama, a to je ekonomičnost i efikasnost. Ovo načelo obavezuje sve naručioce da obezbede da se javna sredstva i javni resursi koriste ekonomično, a sa druge strane predstavlja loše planiranje naručioca u smislu ugovaranja ovih usluga, po potrebi⁶.

Izrada idejnog i glavnog projekta za Industrijski park 2 u Glogovcu⁷

MIPT je kroz otvoreni postupak i korišćenjem kriterijuma dodele ugovora po najjeftinijoj ceni potpisao ugovor sa privrednim subjektom „News“ SH.P.K za izradu idejnog i glavnog projekta za Industrijski park 2 u Glogovcu u vrednosti od 18,000.00 evra.

Prema kriterijumima predviđenim Tenderskim dosijeom, angažovani privredni subjekat će realizovati idejni i glavni projekat Industrijskog parka 2 u Glogovcu. Predviđena vrednost ovog ugovora iznosila je 60,000.00 evra. Shodno tome, uzimajući u obzir kriterijume propisane za dodelu ugovora na ovom tenderu, osam privrednih subjekata je podnelo svoje ponude, dok je uspešan PS podneo najjeftiniju ponudu.

5 Regulatorna komisija za javne nabavke, tumačenje od 29.03.2023. Pitanje 23, 29.03.2023, dostupno na <https://e-prokurimi.rks-gov.net/HOME/ClanakItemNew.aspx?id=544>

6 Službeni list Republike Kosovo. Zakon br. 04/ L 042 o javnim nabavkama, član 6.

7 Broj nabavke: 204-23-8829-2-2-1.

TABELA 2. Privredni subjekti i ukupna vrednost ponuda

Br.	Privredni subjekat	Vrednost ponuda
1.	GPS Enggroup Sh.P.K & Armiring Sh.P.K & Alping Sh.P.K	58,460.00 €
2.	News Sh.P.K	18,000.00 €
3.	Proing&Partners Sh.P.K	54,000.00 €
4.	N.N.SH. Vizion Project	33,400.00 €
5.	Studio Hapsira Sh.P.K	36,889.00 €
6.	GPS Rimi Eng Sh.P.K & 3D Project & N.T.Sh Studio Zero	35,000.00 €
7.	Instituti i Shkences dhe i Teknologjise Insi Sh.P.K	54,219.00 €
8.	GPS Vizioni B Sh.P.K & Hidro-Project Sh.P.K & Eni Desing Sh.P.K	33,400.00 €

Prema ponudama ponuđača predstavjenim u tabeli gore, može se uočiti da postoje razlike u cenama ponuđača, dok je ponuda uspešnog PS-a za 70% niža od predviđene vrednosti ugovora. U tom smislu, članovi konkursne komisije prilikom ocenjivanja i razmatranja ponuda treba da uzmu u obzir pravila tendera sa neuobičajeno niskim cenama, striktno poštujući zakone koji su na snazi u oblasti javnih nabavki i odraziti isto u izveštaju o oceni.

Pravila javnih nabavki jasno propisuju uslove na osnovu kojih se jedna ponuda smatra neuobičajeno niskom⁸. U konkretnom slučaju je dostavljeno osam ponuda sa različitim cenama. Najniža ponuđena cena je 18,000.00 evra i s obzirom na ostale ponude ova ponuda je znatno niža od prosečne. Prema proračunima, prosečna cena ponuda iznosi 40,421.00 evra, dok je najniža ponuda za oko 55 % niža od prosečne cene. Dalje, cena najniže ponude (18,000 evra) je za 46% niža od cene druge najniže ponude u ponudama (33,400 evra), što je poslednji ispunjen uslov za koji se može smatrati i koji ponudu privrednog subjekta može kvalifikovati kao neuobičajeno nisku.

⁸ Uredba br. 001/ 2022 o javnim nabavkama, član 41.3.

GPS Rimi Eng Sh.P.K & 3D Project & N.T.Sh Studio Zero koji su podneli ponudu na ovom tenderu podneli su zahtev za razmatranje MIPT-u, uz navode da nije ispoštovana ravnopravnost privrednih subjekata, ispitivanje, ocenjivanje i uporedba ponuda, kriterijumi za dodelu ugovora i pravila za neuobičajeno niske tendere. Prema pravilima nabavke, zahtev za ponovno razmatranje mora biti obrađen u roku od pet dana, međutim MIPT donosi odluku o odbijanju zahteva kao nedozvoljenog na osnovu navoda podnosioca žalbe nakon prekoračenja zakonskih rokova za njegovo razmatranje, s obzirom na to da je preispitivanje i procena tendera u skladu sa zakonima na snazi i da uspešan privredni subjekat ispunjava kriterijume propisane obaveštenjem o tenderskom dosijeu i obaveštenjem o ugovoru?

Prema analiziranim izveštajima o isplatama, isplate za ovaj ugovor su realizovane u potpunosti, dok je ugovor za „Izgradnju infrastrukture u Industrijskom parku 2 – Opšti park u Glogovcu“, već potpisan.

9 Uredba br. 001/2022 o javnim nabavkama, član 60.1, tačka b.

Ministarstvo životne sredine, prostornog planiranja i infrastrukture

Partija 2 Ponovni tender - Izgradnja 11 kuća u severnom delu Kosova¹⁰

Ministarstvo životne sredine, prostornog planiranja i infrastrukture (MŽSPPI) je 15. avgusta 2023. godine objavilo Obaveštenje o ugovoru za izgradnju i renoviranje kuća u severnom delu Kosova podeljen na dve partije: Partija 2 Ponovni tender - Izgradnja 11 kuća u severnom delu Kosova i Partija 3 - Ponovni tender - Renoviranje 4 kuće u severnom delu Kosova, procenjene vrednosti od 853,000.00 evra. Sa druge strane, Vlada Republike Kosovo je dala odobrenje na zahtev MŽSPPI-a za realizaciju projekta mesec dana nakon pokretanja tenderskog postupka¹¹.

Na osnovu analize Tenderskog dosijea, MŽSPPI za ovaj tender za izvođenje radova u Aneksu 1 TD-a, nije predvideo obavezne tehničke specifikacije, što je učinjeno samo posredstvom Cenovnika koji ne navodi detaljnu specifikaciju za svaki proizvod, kako to zahteva član 28 ZJN-a¹². Naručilac je, kao nosilac ovog postupka nabavke, skratio i rok za podnošenje ponuda, suprotno važećim zakonskim propisima, na 15 dana sa 40 dana, koliko je predviđeno za ugovore o radovima velike vrednosti.

Nakon preispitivanja i ocene ponuda, naručilac je 12. septembra 2023. godine objavio obaveštenje o odluci naručioca kojom je preporučio za dodelu ugovora za partiju 2 jedinog ponuđača LimitProject Sh.P.K & RoArchitecture Sh.P.K i Rinesa Sh,P,K vrednosti ugovora od 649,432.66 evra ili 99.91% predviđene vrednosti ugovora.

TABELA 3. Privredni subjekti koji su podneli svoje ponude za ovaj tender i vrednosti njihovih ponuda

Br.	Naziv privrednog subjekta	Ukupna vrednost ponude za II PARTIJU
1.	GPS LimitProject Sh.P.K & RoArchitecture Sh.P.K i Rinesa Sh,P,K	649,432.66 evra

Za partiju 2, MŽSPPI je 21. septembra 2023. godine potpisao ugovor sa konzorcijumom koji čine LimitProject Sh.P.K & RoArchitecture Sh.P.K i Rinesa Sh,P,K u trajanju od 12 meseci, kojim su definisane jasne specifikacije u vezi radova i tačni rokovi za ispunjenje ugovora. Međutim, čak i pre ispunjenja uslova iz osnovnog ugovora, potpisuje se aneks-ugovor za potpunu realizaciju projekta, koji se nakon analize cenovnika uglavnom odnosi na inicijalne ra-

¹⁰ Broj nabavke: 210-23-8588-5-1-1.

¹¹ Odluka br. 162/2023 Vlade Republike Kosovo, od dana 27.09.2023.

¹² Službeni list Republike Kosovo. Zakon br. 04/ L 042 o javnim nabavkama, član 28.

dove kao što su: pripremni radovi, radovi na demoliranju, čišćenju, zidanju i betoniranju¹³. Prema pravilima javnih nabavki, ugovor o dodatnim radovima može se zaključiti u slučajevima kada radovi nisu uključeni, niti izvedeni u izvornom ugovoru, a koji su iz nepredvidivih razloga postali nužni za izvršenje ugovora.

Štaviše, četiri meseca nakon aneksa-ugovora, o istom pitanju je sproveden nov postupak nabavke, koristeći iste kriterijume za dodelu ugovora kao i na prvom tenderu.

■ **TABELA 4.** Ugovori GPS LimitProject Sh.P.K & RoArchitecture Sh.P.K i Rinesa Sh.P.K za izgradnju kuća u severnom delu

Br.	Naziv ugovora	Vrednost ugovora	Dužina trajanja ugovora
1.	Ponovni tender Izgradnja i renoviranje kuća u severnom delu Kosova	649,432.66 evra	12 meseci
2.	Dodatni radovi - PARTIJA 2 Ponovni tender Izgradnja 11 kuća u severnom delu Kosova	63,725.72 evra	60 dana
3.	Nepredviđeni radovi na projektu Ponovni tender Izgradnja i renoviranje kuća u severnom delu Kosova Partija 2	128,007.54 evra	182 dana

Nedostatak detaljne analize potreba doveo je do toga da se dodela finansijskih sredstava zasniva samo na opštem pregledu, a da ne odgovara u potpunosti na specifične zahteve i prioritete za realizaciju projekta. Prema Izjavi o potrebama i raspoloživosti sredstava, vrednost sredstava izdvojenih za ovaj projekat iznosila je 650,000.00 evra. MŽSPPI kao naručilac je potpisao tri paralelna ugovora za realizaciju projekta u celosti sa istim privrednim subjektom, ukupne vrednosti od 841,165.92 evra.

¹³ Aktivnost nabavke pod brojem 210-24-4524-5-2-5.

Ministarstvo infrastrukture

Rad na opasnim mestima, u cilju podizanja nivoa bezbednosti na putevima (eliminisanje crnih tačaka) na putnoj mreži nacionalnih, regionalnih i veznih puteva¹⁴

Ministarstvo infrastrukture (MI) je 26. aprila 2024. godine raspisalo tender za rad na mestima sa visokim nivoom opasnosti na u putnoj infrastrukturi (crne tačke), odnosno deonica puteva na kojima je zabeležen najveći broj nezgoda sa smrtnim ishodom, teških povreda i učestalosti nezgoda. Glavni cilj ovog projekta, procenjene vrednosti ugovora od 1,500,000.00 evra, je da se eliminišu ove crne tačke, poboljšanjem geometrije, vertikalne i horizontalne signalizacije i rasvete.

MI je 10. juna 2024. godine objavio obaveštenje o odluci naručioca, kojim je za ugovor preporučio grupu privrednih subjekata „TSR Sh.P.K., & IDK Konstruktion Sh.P.K.“, na šta su druga dva subjekta koja su učestvovala u ovoj aktivnosti nabavke izjavila svoju žalbu, „El Bau“ i „Intrast Sh.P.K.“ MI je ove zahteve odbacio, ocenivši da su žalbeni navodi neosnovani. Dve odluke MI-a, o odbijanju zahteva za razmatranje, predstavljaju povredu člana 108/A ZJN-a, koji predviđa da odbijanje ponovnog razmatranja mora biti obrazloženo. U ovom slučaju, MI je sve navode privrednih subjekata stavio na jedno mesto, odbivši ih u celini navodeći opšte obrazloženje, i ne dajući nikakve argumente za istaknute navode. Naručioci su dužni da svakom privrednom subjektu odgovore odlukom o svakom žalbenom navodu, dajući pismene odgovore u skladu sa zakonom podnosiocima žalbe i svim zainteresovanim stranama.

Nakon odbijanja zahteva za ponovno razmatranje, privredni subjekti su izjavili svoje žalbe TRN-u, koji je poništio odluku o dodeli ugovora¹⁵, i predmet vratio na ponovno razmatranje, imajući u vidu da je konkursna komisija MI:

- preporučila da se ugovor dodeli privrednom subjektu koji nije potpisao plan upravljanja saobraćajem, što je bio zahtev u Tenderskom dosijeu;
- preporučila za ugovor a da nije potražila pojašnjenja, privrednog subjekta koji je ponudio neuobičajeno niske cene u nekim pozicijama (4.17, 4.18, 4.20), u odnosu na tržišne i ponudio neuobičajeno visoke cene u nekim pozicijama (2.1, 2.2, 2.5, 3.1, 3.2, 3.6, 3.10, 3.11 i 5.1).

Iako ZJN i podzakonski akti zabranjuju automatsko isključenje¹⁶ neuobičajeno niskih ponuda, MI je trebalo da sprovede inter-partes postupak sa privrednim subjektom i da mu zatraži pojašnjenja o ponuđenim cenama.

Nakon poništenja dodele ugovora, MI je objavio odluku kojom je poništio aktivnost nabavke, nakon što je komisija za ponovnu procenu došla do zaključka da su sve ponude bile neodgovarajuće. MI je u tenderskom dosijeu tražio diplomiranog inženjera elektronike sa tri (3) godine radnog iskustva u struci nakon diplomiranja, što je trebalo dokazati biografijom, overenim prepisom diplome, ugovorom o radu sa ponuđačem (overeni prepis) i preporuka-

¹⁴ Broj nabavke: 205-24-4174-5-1-1.

¹⁵ Odluka TRN-a br. 2024/0587.

¹⁶ Uredba br. 01/ 2022 o javnim nabavkama. Član 41.

ma sa predašnjih radnih mesta. Privredni subjekat koji je eliminisan u ovoj tački TD-a, „El Bau Sh.P.K“, je dao na uvid ugovor o radu sa inženjerom elektrotehnike V.J, čiji je ugovor istekao 31. decembra 2023.

U skladu sa ZJN-om¹⁷, naručioci imaju mogućnost da traže dopunu ili pojašnjenje dostavljene dokumentacije u skladu sa načelima ravnopravnosti i transparentnosti. Ovo uključuje situaciju kada su podneti dokumenti netačni ili nepotpuni, što omogućava privrednim subjektima da pruže dodatne informacije kako bi ispunili zahteve tendera. U konkretnom slučaju, eliminisani privredni subjekat je podneo na uvid prethodni istekao ugovor za inženjera, ali je u žalbi ponudio novi i važeći ugovor, koji je potpisan i overen.¹⁸ pre otvaranja tendera. Ovaj overeni ugovor koji je podneo žalbeni privredni subjekat, zaključen nakon isteka prethodnog ugovora, ali pre pokretanja tendera, ispunjava zahteve ZJN-a, konkretno člana 72, koji omogućava pojašnjenje dokumentacije. Dokumentacija priložena od strane privrednog subjekta za ovaj zahtev MI, uključuje overeni ugovor i dokaz o platnom spisku pri Poreskoj upravi Kosova (PUK), dokazuje objektivno postojanje radnog odnosa pre otvaranja tendera. Dakle, MI je mogao i trebalo je da zatraži i prihvati dodatna pojašnjenja kako bi potvrdio ispunjenost uslova postavljenih u Tenderskom dosijeju.

Još jedan element tenderskog dosijea, za koji je MI ocenio da nije ispunjen, bio je zahtev da se podnese spisak završenih ugovora/projekata iz oblasti asfaltiranja, izgradnje, rekonstrukcije puteva i signalizacije, u periodu od tri (3) godine, koji ne bi trebalo da budu manji od 2,000.000 evra. I pored toga što je privredni subjekat „El Bau Sh.P.K“ dostavio spisak i dokaze o realizovanim projektima u vrednosti od 6,763,551.56 evra, MI je odbio njegovu ponudu, uz obrazloženje da ne ispunjava zahteve i da ukupna vrednost za oblast asfaltiranja, izgradnje i rekonstrukcije ne prelazi iznos od 1,685,223.95 evra. Iz analize podnete ponude, ovaj privredni subjekat je obezbedio zapisnik o konačnom prijemu radova i preporuke u vezi sa ugovorima koji su realizovani u traženim oblastima u iznosu od 2,094,585.81, čime je ispunjen zahtev naručioca.

Renoviranje objekta N.SH. Mekanizmi za raspoređivanje osoblja MŽSPPI¹⁹

Ministarstvo infrastrukture je septembra 2024. godine objavilo Tenderski dosije i Obaveštenje o ugovoru „Renoviranje objekta N.SH. Mekanizmi za raspoređivanje osoblja MŽSPPI“. Predviđena vrednost ove aktivnosti nabavke, koja nije bila obuhvaćena konačnim planom nabavki, iznosila je 900,000.00 evra sa dužinom trajanja ugovora od 60 dana od trenutka njegovog potpisivanja.

U ovoj aktivnosti nabavke sprovedenoj po otvorenom postupku učestvovao je samo jedan ponuđač, koji je ujedno i dobio ugovor. Ovo je možda bio slučaj zato što je naručilac skratio zakonske rokove za podnošenje ponuda a da nije dao nikakvo obrazloženje koje je uticalo na pripremu ponuda od strane zainteresovanih PS-a u roku od 13 dana. Za tender velike vrednosti²⁰, rok za dostavljanje ponuda je iznosio 40 dana a u slučajevima kada se primenjuju posebna pravila za skraćanje rokova, on iznosi 15 dana²¹.

17 Službeni list Republike Kosovo. Zakon br. 04/ L 042 o javnim nabavkama, član 72.

18 Javnobeležnički akt LRP br. 1105/2024, od dana 01.02.2024.

19 Broj nabavke: 205-24-10028-5-1-1.

20 Smernice br. 001/2023 o javnim nabavkama, Klasifikovanje javnih ugovora po vrednosti, dostupne na https://e-prokurimi.rks-gov.net/HOME/Documents/Legislation/SecondaryLegislation/shq/A02_Udhezues%20Nr-001_2023%20per%20prokurimin%20publik.pdf

21 Službeni list Republike Kosovo. Zakon br. 04/ L 042 o javnim nabavkama, član 46.2.

TABELA 5. Jedini ponuđač i uspešan privredni subjekat u ovom postupku nabavke

Br.	Naziv privrednog subjekta	Vrednost ponude
1.	GPS Krapi Com Shp.K & Home Electronics	876,829.89€

Još jedan faktor koji je mogao uticati na odsustvo privrednih subjekata na ovom tenderu su favorizujući/diskriminatorski kriterijumi definisani u delu profesionalne podobnosti i tehničkih i profesionalnih kapaciteta. Razlog je taj što je MI u Tenderskom dosijeu i Obaveštenju o ugovoru definisao značajan broj ISO standarda, od kojih dva, nakon razmatranja i analize, po svemu sudeći nisu ni validna.

ISO IEC 27001 2013 & SA 8000 2014 su dva ISO standarda koja su revidirana i zamenjena sa ISO/IEC 27001:2022²².

Pored nevažećih ISO-a, u okviru kriterijuma je definisan veliki broj drugih ISO-a, kao što su: (i) ISO 9001 2015 – Sistem upravljanja kvalitetom u oblasti građevinarstva, (ii) ISO 14001 2015 – Sistem upravljanja životnom sredinom u oblasti građevinarstva – (iii) ISO 45001 2018 Sistem upravljanja zdravljem i bezbednošću na radu u oblasti građevinarstva, dok se velika većina kriterijuma za stručno osoblje odnosi na smer elektrotehniku. Iako su ovi sertifikati usko povezani sa upravljanjem procesima i osiguranjem kvaliteta i bezbednosti u građevinarstvu, oni nisu direktno primenljivi na električnu tehnologiju, koja je između ostalog specifičnija oblast.

Jasno je da je definisanje tehničkih i profesionalnih kriterijuma urađeno tako da bi se obezbedio i garantovao kvalitet tokom ugovaranja PS-a i realizacije ugovora. Međutim, ni pod kojim okolnostima ne bi trebalo koristiti kriterijume u nameri da se eliminiše slobodna konkurencija između privrednih subjekata. Pravila javnih nabavki jasno propisuju da naručilac neće izvršavati nijedan aspekt aktivnosti nabavke na način koji smanjuje ili eliminiše konkurenciju između privrednih subjekata ili koji vrši diskriminaciju na štetu ili u korist jednog ili više privrednih subjekata.²³

Kada je reč o renoviranju objekta N.SH. Mekanizmi, odnosno o rušenju i čišćenju u poziciji 2.0 predmera, uspešan PS je predočio različite cene za obavljanje istog posla.

22 ISO/IEC 27001:2022, Information security, cybersecurity and privacy protection — Information security management systems — Requirements, <https://www.iso.org/standard/27001>

23 Službeni list Republike Kosovo. Zakon br. 04/ L 042 o javnim nabavkama, član 7.

TABELA 6. Ponuda uspešnog PS-a za poziciju 2.0 u predmeru i predračunu

Br.	Pozicija	Jedinica	Količina	Jedinica	Cena
1.	Kontrolisano demontiranje i uklanjanje postojeće mreže cevi za centralno grejanje, uključujući sistem centralnog grejanja sa pratećom opremom	m ²	1,333.00	0.50	665.50
2.	Kontrolisano demontiranje i uklanjanje postojeće vodovodne i kanalizacione mreže, uključujući preventivno očuvanje dovodnih i odvodnih vodova.	m ²	1,333.00	1.20	1,559.60
3.	Kontrolisano demontiranje i uklanjanje završnog sloja poda sa sloja tepisona, uključujući podloge do košuljice ploče.	m ²	882.00	8.00	7,056.00
4.	Kontrolisano demontiranje i uklanjanje nenosećih unutrašnjih zidova ili njihovih delova od čvrstog ili lakog materijala	m ²	247.00	15.00	3,705.00
5.	Kontrolisano demontiranje i uklanjanje prozora – postojećih staklenih panela i čvrstih profila	m ²	107.00	20.00	2,140.00
6.	Kontrolisano demontiranje i uklanjanje postojećih zidova od čvrstog materijala	m ³	109.00	35.00	3,815.00

Kao što se može videti u gorenavedenoj tabeli, uspešan PS je u ponudi predvideo različite cene za isti posao na renoviranju objekta od 0.50 centi/m² do 35 evra/m². Određivanje ovih cena stvara neizvesnost i može se shvatiti kao problem sa transparentnošću i neodrživim planiranjem. Preniska cena može značiti upotrebu loših materijala, dok previsoka može dovesti do zloupotrebe finansijskih sredstava i samim tim uticati na održivost projekta i njegovu primenu.

Ministarstvo unutrašnjih poslova

Nabavka, montaža i puštanje u rad novih liftova u vladinim zgradama²⁴

Ministarstvo unutrašnjih poslova (MUP) je 28. februara 2024. godine pokrenulo tender za postavljanje sedam (7) novih liftova u nekoliko javnih institucija kao što su Poreska uprava Kosova (PUK), Ministarstvo kulture, omladine i sporta (MKOS), Ministarstvo obrazovanja, nauke, tehnologije i inovacija (MONTI) i Državne agencije arhiva Kosova (DAAK). Predviđena vrednost ovog ugovora iznosila je 259,240.00 evra.

U ovoj aktivnosti nabavke svoju ponudu su podnela dva privredna subjekta, dok je MUP za ugovor preporučio ponuđača „Ejona Sh.P.K“, koji je ponudio 179,744.44 evra.

■ TABELA 7. Privredni subjekti koji su učestvovali na ovom tenderu

Br.	Naziv privrednih subjekata	Ukupna vrednost ponuda
1.	Uplift L.L.C	248,805.00 evra
2.	Ejona Sh.P.K.	179,744.44 evra

Nakon objavljivanja obaveštenja o odluci naručioca, MUP je objavio i obaveštenje o dodeli ugovora. Nacrt ugovora je 5. juna 2024. godine postavljen u elektronski sistem, ali je 17. jula 2024. godine MUP objavio obaveštenje o otkazivanju aktivnosti. U obrazloženju o otkazivanju kao razlog za otkazivanje postupka javne nabavke data je „odredba ZJN-a koja zahteva otkazivanje aktivnosti nabavke“, dok je kao dodatna informacija navedeno da nisu ispunjeni uslovi propisani stavom 2, člana 26 ZJN-a.

Prema MUP-u, ovaj ugovor nisu potpisali glavni administrativni službenik (GAS) i ministar, jer su tokom analize uočene nepravilnosti i propusti jedinice koja je podnela zahtev, odseka za nabavke i subjekta preporučenog za ugovor. Na osnovu ove analize, prema MUP-u, konstatovano je da:

- nije traženo niti dato na uvid punomoćje proizvođača;
- kao dokaz garancije (tražena na 12 meseci Tenderskim dosijeom) je data na uvid izjava privrednog subjekta;
- nije tražen niti dat na uvid u najmanjoj meri katalog liftova.

²⁴ Broj nabavke: 214-24-1625-1-1-1.

Ovom odlukom i obrazloženjem, MUP je prekršio ZJN i Uredbu o javnim nabavkama, koji taksativno propisuju da je naručilac dužan da nakon isteka vremenskog roka za podnošenje i razmatranje žalbi, pripremi nacrt ugovora i potpiše ga u roku od 30 kalendarskih dana²⁵.

Propisi na snazi predviđaju mogućnost poništavanja postupka nabavke u slučajevima kada je nastupila ili će nastupiti povreda zakona u postupku nabavke koja se ne može sprečiti izmenom zakonskih uslova nabavke, kao i ponude koje sadrže cene koje premašuju budžet²⁶.

Na osnovu analize Tenderskog dosijea, MUP nije precizirao na koji način treba obezbediti dokaz o garanciji, tako da izjava privrednog subjekta ispunjava ovaj kriterijum. MUP, u Tenderskom dosijeu, nije tražio nikakav vid punomoćja, niti katalog od proizvođača. Shodno tome, propusti i neobraćanje pažnje prilikom izrade kriterijuma tendera ne predstavljaju pravni osnov za poništenje tenderskog postupka, kada se ovi nedostaci ne nalaze u obaveštenju o ugovoru ili Tenderskom dosijeu. ZJN jasno precizira da naručilac ne može da diskvalifikuje ili isključi ponuđače na osnovu zahteva ili kriterijuma koji nisu unapred i jasno precizirani. U konkretnom slučaju, otkazivanje aktivnosti nabavke od strane MUP-a zbog nedostatka kataloga, punomoćja proizvođača i dokaza o garanciji predstavlja kršenje načela transparentnosti i pravde. Razlozi za poništenje postupka od strane MUP-a su zahtevi koji nisu navedeni u tenderskoj dokumentaciji. Ovakvo postupanje ne samo da je u suprotnosti sa odredbama ZJN-a, već dovodi do pitanja o kvalitetu pripreme tendera i tumačenju zakonskih odredaba.

Usluge dezinfekcije, dezinsekcije, deratizacije vladinih zgrada - Nov tender²⁷

Ministarstvo unutrašnjih poslova (MUP) je 4. novembra 2024. godine objavilo obaveštenje o potpisivanju ugovora za Usluge dezinfekcije, dezinsekcije, deratizacije vladinih zgrada (DDD) sa privrednim subjektom Doctor Exterminator DDD Sh.P. K, vrednosti ugovora od 313,482.10 evra sprovedenog u otvorenom postupku.

Ovaj ugovor je prethodio prvoj aktivnosti (Usluge dezinfekcije, dezinsekcije, deratizacije vladinih zgrada) koji je otkazan²⁸, nakon razmatranja žalbe koju je privredni subjekat, Doctor Exterminator DDD Sh.P.K, izjavio TRN-u, gde su predviđeni kriterijumi tehničkog i/ili stručnog kapaciteta potvrđeni kao diskriminatorski i restriktivni za slobodnu konkurenciju između privrednih subjekata²⁹.

Međutim, MUP je u ponovnom tenderu za ovu aktivnost nabavke precizirao iste kriterijume za dodelu ugovora, koji su u suprotnosti sa preporukom TRN-a. Istovremeno, ovakav postupak naručioca je u suprotnosti i sa članom 105, tačka 2.10 i 2.11 ZJN-a koji navode da je naručilac dužan da otkloni navodnu povredu i/ili spreči dalju štetu po podnosioca žalbe i/ili bilo koje druge zainteresovane strane i da otkloni zahteve ili kriterijume navedene u obaveštenju, pozivu, tenderskom dosijeu ili dokumentima.

Kada je reč o kriterijumima postavljenim za tehničke i profesionalne kapacitete, privredni subjekat PS Doctor Exterminator DDD Sh.P.K je podneo zahtev za ponovno razmatranje MUP-u, kao prvom žalbenom stepenu, u cilju poboljšanja kriterijuma propisanih Tenderskim dosijeom i Obaveštenjem o ugovoru. Sa druge strane, 15. januara 2024. godine, naručilac je odbio kao neosnovan zahtev za ponovno razmatranje, pozvavši se na niz argumenata

25 Uredba o javnim nabavkama. Član 42, tačka 4.

26 Službeni list Republike Kosovo. Zakon br. 04/L 042 o javnim nabavkama, član 62.

27 Broj nabavke: 214-23-13757-2-1-1.

28 Aktivnost pod brojem nabavke 214-23-6093-2-1-1.

29 Odluka TRN-a pod brojem 529/23.

da utvrđeni kriterijumi ne utiču na integritet ove aktivnosti nabavke i da se ne odnose na diskriminaciju i favorizovanje privrednih subjekata.

MUP je, u svojstvu naručioca, sastavio više zahteva na koje je, nakon odbijanja zahteva za ponovno razmatranje, po drugi put za redom izjavio žalbu TRN-u. Konkretno, u pogledu tehničkih i stručnih kapaciteta, naručilac je tražio agronoma ili veterinara ili ekologa (prema MPŠRR)³⁰ i jednog veterinarskog tehničara, što je restriktivno i diskriminatorno na ovom tenderu, jer prema MPŠRR-u, kompanije koje podnesu zahtev za dobijanje dozvole za pružanje usluga DDD, moraju imati kvalifikacije na polju: Poljoprivredni fakultet - smerovi: Opšti smer; Smer - Biljna proizvodnja; Smer - Zaštita biljaka i veterina, Medicinski fakultet – Smer epidemiologija; Fakultet biologije, Smer - Ekologija³¹.

TRN je uvažio kao osnovanu žalbu privrednog subjekta PS Doctor Exterminator DDD Sh.P.K, u vezi sa kriterijumima definisanim u tehničkim i profesionalnim kapacitetima, konstatujući da su zahtevi koje je odredio naručilac, da privredni subjekat ima agronoma ili veterinara ili ekologa (prema MPŠRR)³² i jednog veterinarskog tehničara ograničavajući kriterijumi i da je MPŠRR odgovoran da odredi zanimanja koje jedan privredni subjekat mora upošljavati, kako bi bio licenciran za pružanje usluga DDD. Štaviše, komisija za razmatranje je konstatovala da će ispravka Tenderskog dosijea ponuditi veće mogućnosti za učešće privrednih subjekata u ovoj aktivnosti nabavke³³. Propisi na snazi o javnim nabavkama, konkretno član 51, stav 3, jasno definišu da svi kriterijumi izbora moraju biti relevantni i srazmerni prirodi tendera.

Shodno tome, pošto kriterijumi za dodelu ugovora nisu sastavljeni u skladu sa prirodom nabavke i nisu garantovali najbolji pristup svim zainteresovanim privrednim subjektima, TRN je doneo odluku da se za ovu aktivnost nabavke načini ispravka Tenderskog dosijea, na osnovu dva izveštaja stručnjaka za razmatranje. MUP je objavio standardni obrazac za ispravku grešaka u objavljenim obaveštenjima dana 17. aprila 2024. godine ili 14 dana nakon odluke TRN-a.

Nakon ispravke kriterijuma u vezi sa tehničkim i profesionalnim kapacitetima, tri privredna subjekta su podnela svoje ponude u ovoj aktivnosti nabavke.

30 Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ruralnog razvoja je odgovorno za zahteve i kvalifikacije osoblja da licencira kompanije za dezinfekciju, dezinfekciju, deratizaciju.

31 Odgovor Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ruralnog razvoja od 29.11.2024.

32 Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ruralnog razvoja je odgovorno za zahteve i kvalifikacije svog osoblja da licencira kompanije za dezinfekciju, dezinfekciju, deratizaciju.

33 Odluka TRN-a pod brojem 66/24.

TABELA 8. Privredni subjekti koji su podneli ponudu na ovom tenderu

Br.	Naziv privrednog subjekta	Ukupna vrednost ponude
1.	Doctor Exterminator DDD Sh.P.K	313,482.10 €
2.	GPS Besim A. Zenjullahu B.I & Tresor Home L.L.C	225,416.10 €
3.	GPS NRG Sh.P.K & Dezinfekta NRG Sh.P.K	198,391.70 €

Otvaranje ponuda za ovaj tender obavljeno je 07. maja 2024. godine, dok je obaveštenje o odluci naručioca kojom MUP preporučuje kompaniju Doctor Exterminator DDD Sh.P.K. za ovaj ugovor objavljeno 21. juna 2024. odnosno 45 dana nakon predviđenog zakonskog roka. Pošto pravila o javnim nabavkama zahtevaju da se postupak ispitivanja, ocenjivanja i upoređivanja ponuda, kao i izdavanje obaveštenja o odluci naručioca, mora sprovesti u najkraćem mogućem roku i ne više od 30 dana od otvaranje ponuda, samo u slučajevima složene prirode se on može produžiti za još 20 dana³⁴.

Protiv obaveštenja o odluci od 21. juna 2024. godine, GPS Besim A. Zenjullahu B.I & Tresor Home L.L.C nezadovoljan odlukom, je podneo žalbu TRN-u 8. juna 2024. godine, dok je komisija za razmatranje odobrila kao delimično osnovanu žalbu GPS-a, ostavljajući na snazi obaveštenje o odluci naručioca³⁵.

Obaveštenje o potpisivanju ugovora, objavljeno 4. novembra 2024. godine, dolazi 10 meseci nakon pokretanja postupka nabavke. Ovo zakašnjenje je u suprotnosti sa ZJN-om, koji obavezuje naručioce da obezbede najefikasniji, najtransparentniji i najpravičniji način korišćenja javnih sredstava i resursa. Da je postupak sproveden na osnovu preporuke TRN-a, moglo se uštedeti vreme, doprinoseći ekonomičnosti procesa i što racionalnijem korišćenju javnih sredstava. Time bi se obezbedila brža i efikasnija realizacija ugovora, izbegla zakašnjenja koja su nastupila kao posledica kriterijuma određenih u Tenderskom dosijeu i Obaveštenju o ugovoru.

³⁴ Uredba o javnim nabavkama, član 40, tačka 3.

³⁵ Odluka TRN-a pod brojem 605/24.

Opština Đakovica

Izgradnja puta X³⁶

Opština Đakovica je 30.01.2023. godine objavila preliminarno obaveštenje o izgradnji puta X, u cilju realizacije glavnog projekta severne zaobilaznice (put X) i kružnog toka u produžetku puta Piskotë-Skivjane, Đakovica. Procenjena vrednost ugovora iznosila je 4,357,000.00 evra, dok je 17.04.2023. godine objavljeno i obaveštenje o ugovoru.

Za ovu aktivnost nabavke, Opština Đakovica je koristila kriterijum dodele ekonomski najpovoljnije cene, dok je u Tenderskom dosijeu i obaveštenju o ugovoru definisala veliki broj kriterijuma koji su visoki i nesrazmerni prirodi ovog tendera.

Što se tiče propisanih kriterijuma o tehničkim i/ili profesionalnim kapacitetima, privredni subjekat PE-VLA-KU SH.P.K je podneo zahtev za ponovno razmatranje naručiocu, kako bi se obezbedio integritet nabavke pružanjem jednakih mogućnosti svim privrednim subjektima da podnesu svoje ponude. Opština Đakovica je usvojila zahtev za ponovno razmatranje smatrajući ga osnovanim i obrascem B54 – Standardni obrazac za ispravku grešaka od 09. maja 2024. godine, ispravila je postavljene kriterijume. Međutim, ovakav postupak Opštine Đakovica je u suprotnosti sa Uredbom o javnim nabavkama, konkretno članom 27.7 koji jasno propisuje da se kriterijumi za dodelu ugovora, u slučajevima kada se koristi ekonomski najpovoljnija cena, ne mogu menjati putem obrasca, već se ispravka može načiniti samo otkazivanjem postupka nabavke i ponovnim raspisivanjem tendera³⁷.

Ovaj tender je praćen nizom zakonskih i proceduralnih nepravilnosti koje su onemogućavale njegovu finalizaciju ugovorom. Glavni uzrok ovog kašnjenja su nezakonite odluke naručioca protiv kojih je podneto sedam zahteva za razmatranje, koje je naručilac odbio kao neosnovane i šest žalbi TRN-u, koje su prouzrokovale zakašnjenja i nemogućnost efikasnog upravljanja postupkom.

Zapisnik o otvaranju ponuda objavljen je 22.05.2023. godine, dok je na ovom tenderu svoje ponude podnelo šest privrednih subjekata.

³⁶ Broj nabavke: 632-23-397-5-1-1.

³⁷ Uredba br. 001/2022 o javnim nabavkama, član 27.7, https://e-prokurimi.rks.gov.net/HOME/Documents/Legislation/Rregulloret/shq/Rregulloret%20Nr.001_2022%20p%C3%ABr%20prokurimin%20publik.pdf.

TABELA 9. Privredni subjekti koji su podneli svoje ponude za ovaj tender i vrednosti njihovih ponuda

Br.	Uspešan ponuđač	Ukupna vrednost ponuda
1.	Shkemi Sh.P.K	4,514,770.28 €
2.	GPS Asphalt Group Sh.P.K & Gurëbardhi Sh.P.K & Benita Copmany & Dreoni Sh.P.K	4,333,333.33 €
3.	GOE PE-VLA-KU Sh.P.K & Joos & Krasniqi bazë Sh.P.K & Roza Romani B.I	4,270,543.21 €
4.	Arfa Group Sh.P.K	4,442,527.61 €
5.	Lika Trade Sh.P.K	4,171,825.00 €
6.	GPS N.SH.T Viktory Com & Companya Eskavatori Sh.P.K & Marisa Sh.P.K	4,070,546.33 €

Obaveštenje o odluci naručioca, kojim je Opština Đakovica preporučila za ugovor GPS „PE-LA-KU SH.P.K & JOOS & KRASNIQI BAZE SH.P.K & Roza Romani B.I“, objavljeno je 24. jula 2023, odnosno 66 dana nakon otvaranja ponuda. Naručioci su dužni da obaveštenje o odluci objave u najkraćem mogućem roku, koji nije duži od 30 dana od otvaranja ponuda, a samo u izuzetnim slučajevima se ovo može produžiti na još 20 dana³⁸.

Nakon analize ponude privrednog subjekta preporučenog za dodelu ugovora, isti ne ispunjava kriterijume propisane Tenderskim dosijeom i obaveštenjem o ugovoru. Prema utvrđenim zakonskim pravilima kada se za dodelu ugovora primenjuje kriterijum „Ekonomski najpovoljnije ponude“, takva dodela će se zasnivati na kriterijumima i težini kriterijuma koji su navedeni u Tenderskom dosijeu i obaveštenju o ugovoru³⁹. Shodno tome, komisija za ocenjivanje, ispitivanje i upoređivanje ponuda tokom procene ponuda treba da tretira sve privredne subjekte na pravičan i jednak način, ocenjujući njihove ponude samo u skladu sa kriterijumima koji su prethodno definisani Tenderskim dosijeom i obaveštenjem o ugovoru.

Kriterijum ekonomski najpovoljnije ponude se zasniva na odnosu cene i kvaliteta i to ne znači da se privredni subjekt koji je ponudio najjeftiniju cenu proglašava neodgovarajućim u slučajevima kada je njegova ponuda najjeftinija, čak ni ZJN ne isključuje takvu mogućnost. U tom smislu, protiv obaveštenja od 24. jula 2023. godine, GPS Asphalt Group Sh.P.K & Gurëbardhi Sh.P.K & Benita Copmany & Dreoni Sh.P.K dhe GPS N.SH.T Viktory Com & Companya Eskavatori Sh.P.K & Marisa Sh.P.K, je nezadovoljna odlukom naručioca, izjavila žalbu TRN-u. Isti je ovaj slučaj tretirao kao jedinstven i odlučio u korist privrednih subjekata, dajući preporuku da se uradi ponovna procena ponuda, imajući u vidu da je naručilac postupio u suprotnosti sa odredbama članova 7, 59, 60 i 72 ZJN-a⁴⁰.

38 Uredba br. 001/ 22 o javnim nabavkama, član 40.3.

39 Uredba br. 001/ 22 o javnim nabavkama, član 40.14.

40 Odluke TRN-a br. 560/23 i br. 572/23.

Prilikom ponovnog razmatranja ponuda, Opština Đakovica je odlučila da otkáže aktivnost nabavke zbog događaja ili objektivnih razloga koji su van kontrole naručioca a koji su bili nepredvidivi u vreme pokretanja, navodeći činjenicu i razmenu elektronske pošte sa Ministarstvom infrastrukture (MI), po kojima potonji izrađuje idejni projekat za put Skivjane - Ljugbunar, koji obuhvata segment puta X. Međutim, pravila javnih nabavki taksativno predviđaju u kojim slučajevima se postupak nabavke može otkazati⁴¹, te je ovo opravdanje Opštine Đakovica u suprotnosti sa ZJN-om. Na ovaj tender ponovo je uložena žalba TRN-u, a TRN je usvojio žalbu kao osnovanu i preporučio da se predmet vrati na ponovnu procenu imajući u vidu da obrazloženje za poništavanje nije potkrepljeno činjeničnim dokumentima, zakonom i uredbama⁴².

Odluka Opštine Đakovica da otkáže postupak ostaje nepromenjena i nakon druge ponovne procene, međutim, razlozi za poništenje postupka se menjaju. Prema naručiocu, nijedan od privrednih subjekata ne ispunjava uslove tenderskog dosijea i ponude premašuju predviđenu vrednost. Iz ponuda predstavljenih u tabeli 9, može se primetiti da četiri od šest privrednih subjekata ne premašuje predviđenu vrednost ugovora.

I na ovu odluku je uložena žalba TRN-u koja je usvojena kao osnovana, na osnovu čega komisija za razmatranje tražia od naručioca da ispoštuje odluke TRN-a radi pravične ocene ponuda i to jednako, kako to nalažu zakonske odredbe, u suprotnom, komisija za razmatranje će zahtevati od RKJN-a da poništi licencu odgovornom službeniku nabavke shodno zakonima na snazi⁴³.

Uprkos činjenici da je u svim podnetim žalbama, TRN tražio da se predmet vrati na ponovnu procenu kako bi se ponude što poštenije procenile, uzimajući u obzir odgovarajuće privredne subjekte koji ispunjavaju kriterijume definisane Tenderskim dosijeom i obaveštenjem o ugovoru, naručilac nije sproveo odluke TRN-a već je pristupio otkazivanju postupka. Nepoštovanje odluka TRN-a, koje su obavezujuće za naručioca, predstavlja povredu zakonskih odredaba, konkretno povredu člana 105. tačka 2.10 i 2.11 ZJN-a⁴⁴.

Uprkos obavezujućim odlukama TRN-a, Opština Đakovica je 4. oktobra 2024. godine objavila obaveštenje o odluci naručioca kojom još jednom poništava postupak nabavke u odsustvu odgovarajućih privrednih subjekata, na šta se ponovo podnosi žalba TRN-u, a isti još uvek nije doneo konačnu odluku u vezi sa istom.

U vezi sa ovim tenderom, Komisija za regulaciju javnih nabavki (KRJN) nije preduzela nikakve radnje prema ugovornom organu. Prema KRJN-u, uprkos svim proceduralnim i zakonodavnim prekršajima koji se odnose na vođenje postupka i neprovođenje odluka TRN, isti nisu primili nijedan zahtev za poništavanje licence za javnu nabavku za odgovornog službenika za javne nabavke od strane TRN⁴⁵.

Opština Đakovica je, kao naručilac, tokom sprovođenja postupka pokazala nedostatak transparentnosti i pravične procene ponuda, ne poštujući kriterijume dodele tendera ekonomski najpovoljnijoj ponudi. Ovo nepoštovanje zakonskih procedura i nesprovođenje odluka TRN-a dovelo je do značajnih kašnjenja u procesu ove nabavke, povećavajući sumnje u diskriminaciju i favorizovanje pojedinih privrednih subjekata. Ovakvo stanje je negativno uticalo na efikasnost i ekonomičnost procesa nabavki jer je od pokretanja postupka do objavljivanja obaveštenja o odluci naručioca 4. oktobra proteklo 536 dana i još uvek nema konačnog epiloga kada je reč o ovoj aktivnosti nabavke.

41 Službeni list Republike Kosovo. Zakon br. 04/ L 042 o javnim nabavkama, član 62.

42 Odluka TRN-a br. 0100/24.

43 Odluka TRN-a br. 0534/24.

44 Službeni list Republike Kosovo. Zakon br. 04/ L 042 o javnim nabavkama, član 105.

45 Odgovor koji je pružila Regulatorna Komisija za Javne Nabavke dana 12.12.2024.

Opština Gnjilane

Nabavka uniformi za učenike X (desetih) razreda srednjih škola u Opštini Gnjilane⁴⁶

Opština Gnjilane je avgusta 2024. godine raspisala tender za nabavku uniformi za učenike desetog (X) razreda srednjih škola u ovoj opštini, predviđene vrednosti ugovora od 54,000.00 evra.

Dva (2) privredna subjekta podnela su svoje ponude na ovom tenderu. Opština Gnjilane je, dana 10.10.2024. godine, objavila obaveštenje o odluci naručioca kojom je za ugovor preporučena privredni subjekat „Puntex Sh.P.K”, koji je ponudio 52,416.00 evra, dok je konkursna komisija eliminisala najjeftinijeg privrednog subjekta uz konstataciju da uzorci koje je podneo nisu bili odgovarajući i kvalitetni.

TABELA 10. Nazivi privrednih subjekata koji su učestvovali u ovom tenderu

Br.	Naziv privrednog subjekta	Adresa	Ukupna vrednost ponude
1.	Naim Shuki B.I	Wesly Clark Pn. Prizren	49,980.00 evra
2.	Puntex Sh.P.K	Komuna e Parisit, 52, Prizren	52,416.00 evra

Konkursna komisija je, nakon preispitivanja i poređenja ponuda, konstatovala da uzorci koje je ponudio PS Naim Shuki B., nisu odgovarajući i kvalitetni. Prema oceni konkursne komisije, privredni subjekat Puntex Sh.P.K ispunjava kriterijume shodno specifikacijama navedenim u Aneksu 1 i ponuđeni uzorci su prikladniji i kvalitetniji.

Nakon analize Aneksa 1 Tenderskog dosijea, Opština Gnjilane nije podnela nikakvu tehničku specifikaciju koja bi mogla da opiše kvalitet, istrajnost ili traženi standard, kao što su: glavni materijal od koga bi uniforme trebalo da budu sašivene (npr. pamuk, poliester), procentualni sastav (npr. 60% pamuk, 40% poliester), debljina materijala, otpornost na pranje, specifična boje prema Pantone ili RAL kodu, koji su sistemi standardizacije koji se koriste za identifikovanje i definisanje boja na tačan i univerzalan način.

U odsustvu jasnih i detaljnih tehničkih specifikacija, konkursna komisija nije napravila i nije mogla da izvrši objektivnu procenu uzoraka koje su dali privredni subjekti, imajući u vidu da nije bilo definisanih kriterijuma za kvalitet, materijal, boju i standarde, te konstatacija da je jedan privredni subjekat pružio „prikladnije i kvalitetnije“ uzorke, predstavlja lično tumačenje članova komisije bez objektivnog opravdanja o tome koji element dostavljenih uzoraka eliminisani privredni subjekat nije uspeo da ispuni.

⁴⁶ Broj nabavke: 651-24-6314-1-2-1.

Preporučuje se da tenderska dokumentacija generalno izbegava zahtev za podnošenje uzoraka, pošto ovaj zahtev obeshrabruje konkurenciju i povećava cene ponude. Uredba o javnim nabavkama⁴⁷, izričito zahteva da se od ponuđača zahteva da potvrde da ponuđeni proizvod ispunjava tražene specifikacije, što se može utvrditi prilaganjem sertifikata o laboratorijskom ispitivanju. Uredba takođe predviđa da se pre procesa ocenjivanja, sa svih predatih uzoraka moraju ukloniti sve oznake koje ih mogu poistovetiti sa privrednim subjektom i isti se moraju označiti šifrom.

Nedostatak dobro definisanih kriterijuma ne samo da narušava integritet i transparentnost procesa, već i nosi opasnost da dovede do subjektivnih i neopravdanih odluka, kao u ovom slučaju, gde je jedan privredni subjekat eliminisan, a drugi ponuđač je preporučen za ugovor po ceni većoj za 2,436 evra.

⁴⁷ Uredba o javnim nabavkama 001- 2022, član 37.6

Opština Peć

Postupanje sa psima lualicama i upravljanje azilom za pse u Opštini Peć⁴⁸

Opština Peć je maja 2024. godine raspisala tender za postupanje sa psima lualicama i upravljanje azilom, kojim je imala za cilj da obezbedi privrednog subjekta koji će sakupljati, lečiti, vakcinisati i kastrirati/sterilisati više od 2,000 pasa na teritoriji ove opštine.

Obaveštenje o ugovoru objavljeno je 20. maja, dok je rok za dostavljanje ponuda određen za 10. jun, odnosno 21 dan, što predstavlja skraćenje roka od 40 dana za dostavljanje ponuda za ugovore velike vrednosti⁴⁹. Opština Peć je obrazložila da je ovaj rok ubrzan jer je ovaj tender prvi put propao, pa je trebalo naći rešenje u najkraćem mogućem roku usled posebnog značaja i problema sa psima lualicama u ovoj opštini.

Opština Peć je 19. juna proglasila uspešnim ponuđačem grupu privrednih subjekata „Kuqi Farms Sh.P.K., i Ambulanca Veterinare”, koja je podnela ponudu po ceni od 241,320.00 evra, eliminišući grupu privrednih subjekata „Veterina Pejë (Turhan Nila B.I) & Haki Bytyçi B.I. Predviđena vrednost ovog ugovora iznosila je 270,000.00 evra.

TABELA 11. Privredni subjekti koji su podneli ponudu na ovom tenderu

Br.	Naziv privrednih subjekata	Ukupna cena ponuda
1.	GPS Kuqi Farms Sh.P.K., Ambulanca Veterinare “Drenas”	241,320.00 evra
2.	GPS N.T.Sh Veterina; Haki Bytyçi B.I	264,000.00 evra

Opština Peć je eliminisala grupu privrednih subjekata „Veterina Pejë & Haki Bytyçi B.I”, na osnovu zahteva koji je uputila TRN-u dana 12. aprila 2024. godine, za diskvalifikaciju ovog privrednog subjekta, mada u vreme eliminacije, nije dobila nikakvu odluku TRN-a.

Eliminacija privrednog subjekta samo na osnovu činjenice da je pokrenut zahtev za diskvalifikaciju (uvršavanje na crnu listu), a da nije doneta konačna odluka TRN-a, predstavlja kršenje osnovnih principa ZJN-a. Ovaj zakon, konkretno njegov član 7, propisuje obavezu naručioca da prema svim privrednim subjektima postupa jednako, bez diskriminacije i obezbeđujući fer i otvorenu konkurenciju⁵⁰. U odsustvu pravosnažne odluke TRN-a, samo pokretanje zahteva ne čini pravni osnov da se privredni subjekat eliminiše iz tenderskog procesa. Ovaj postupak ne samo da je u suprotnosti sa principima jednakog postupanja i nediskriminacije, već i narušava konkurenciju ograničavanjem učešća subjekta kome nije zakonski uskraćeno pravo da konkuriše.

⁴⁸ Broj nabavke: 635-24-4874-2-1-1.

⁴⁹ Službeni list Republike Kosovo. Zakon br. 04/042 o javnim nabavkama, član 44, tačka 2.1.

⁵⁰ Zakon o javnim nabavkama, član 7, dostupan na <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=2772>.

Opština Peć je isto postupila i kada nije uzela u razmatranje žalbu eliminisanog privrednog subjekta, pozivajući se na rešenje od 12.04.2024. godine, koje zapravo nije odluka već zahtev koji je opština uputila TRN-u za diskvalifikaciju ovog privrednog subjekta. Odluka Opštine Peć da odbaci žalbu privrednog subjekta „Veterina Pejë & Haki Bytyçi B.I”, samo na osnovu zahteva za diskvalifikaciju, bez pravosnažne odluke TRN-a, predstavlja jasnu povredu zakonskog prava na žalbu i jednak tretman. Uredba o javnim nabavkama⁵¹ jasno propisuje da odbijanje ili usvajanje zahteva za ponovno razmatranje od strane naručioca mora biti zasnovano na obrazloženoj odluci i objavljeno u elektronskom sistemu nabavki. Odsustvo takve odluke ne samo da narušava transparentnost, već i uskraćuje pravo privrednom subjektu da izjavi delotvornu žalbu na prvom stepenu.

U Tenderskom dosijeu, u zahtevima o tehničkim i/ili profesionalnim kapacitetima, Opština Peć je zahtevala da privredni subjekti imaju spisak radnih alata, kamioneta, kaveza za prevoz, okovratnika, vreća za hranu i hemijskih alata koji se mogu koristiti za agresivne životinje. Ovo je trebalo dokazati knjižicom o registraciji kao i drugim dokumentima koji dokazuju vlasništvo (faktura, JCI). Privredni subjekat preporučen za ugovor nije pružio dokaze u skladu sa zahtevima naručioca predviđenim u ovoj tački.

Drugi zahtev Tenderskog dosijea odnosio se na objekat azila za pse i specijalizovane ambulante za pružanje usluga na teritoriji opštine, na najmanjoj udaljenosti od 15 kilometara. Ovo je trebalo da se dokaže fotografijama ili vlasničkim listovima, a u slučaju zakupa, trebalo je dati na uvid overen ugovor na ime ovog projekta.

Na osnovu fotografija koje je dostavio subjekat preporučen za ugovor, nije dokazano da se objekat azila nalazi na traženoj lokaciji i nije potvrđeno da isti ispunjava tehničke uslove predviđene Administrativnim uputstvom o uslovima koja moraju ispuniti skloništa kućnih ljubimaca⁵².

U vezi sa ovim tenderom, TRN je 6. septembra odobrio zahtev privrednog subjekta N.T.Sh Veterina⁵³, poništavajući rešenje Opštine Peć uz konstataciju da je ovaj organ postupio suprotno zakonskim odredbama koje uređuju javne nabavke i zahtevima iz Tenderskog dosijea, vraćajući predmet na ponovnu procenu.

Opština Peć je tokom ponovne procene izvršene 25. septembra 2024. godine ponovo preporučila za ugovor grupu privrednih subjekata „Kuqi Farms Sh.P.K., Ambulanca Veterinere Drenas”, prihvatajući kao dokaz skicu o merenjima, kojima je geodeta konstatovao da je na toj parceli izgrađen prostor namenjen psima lualicama. Iako je dozvoljeno da naručilac tokom procene zatraži i dobije informacije ili dokumente, koji nedostaju u prijavi/tenderu, ovi dokumenti moraju objektivno predstavljati dovoljno dokaza koji oslikavaju postojeće stanje pre datuma objavljivanja Obaveštenja o ugovoru. Bez obzira na isto, Opština Peć je prihvatila ovo objašnjenje privrednog subjekta, koje je pripremljeno nakon datuma objavljivanja ugovora, što objektivno ne potvrđuje da je ovo stanje postojalo pre datuma objavljivanja ugovora. Štaviše, izveštaj geodete samo potvrđuje postojanje strukture namenjene psima lualicama, ali ovaj geodetski izveštaj ne sadrži nikakvo objašnjenje da struktura prikazana na fotografiji ispunjava tehničke zahteve Administrativnog uputstva, kao što je udaljenost od najbližeg naseljenog mesta, ograđen prostor, informativna tabla sa podacima azila itd.

Uprkos činjenici da je Opština Peć smatrala da je postupanje sa psima lualicama i upravljanje azilom hitno, tenderski proces još uvek nije rezultirao zaključivanjem važećeg ugovora, uglavnom usled grešaka u proceni i netačnih tumačenja ZJN-a.

51 Uredba o javnim nabavkama. Član 63.

52 Administrativno uputstvo (MPBZHR) - BR.02/2023 o uslovima i tehničkim zahtevima koje moraju ispuniti skloništa kućnih ljubimaca. Dostupno na: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=75171>

53 Odluka br. 2024/0606. Dostupno na: <https://shorturl.at/1lwh3>

Nastavak izgradnje trotoara i rasvete od sela Vitimirica do Novog Sela (put R106)⁵⁴

Opština Peć je 8. maja 2024. godine raspisala tender za sedam (7) projekata podeljenih u partije, ukupne vrednosti 800,093.00 evra, koji su sufinansirani sa DEMOS-om⁵⁵ u sklopu Granta učinka.

Partija 1, ovog tendera, koji je predstavljao nastavak izgradnje trotoara i rasvete od sela Vitimirica do Novog Sela (put R106), procenjene vrednosti ugovora od 103,418.00 je bio neuspešan, pošto nijedan od šest (6) ponuđača nije uspeo da ispuni kriterijume koje je odredio naručilac. Kriterijumi postavljeni u Tenderskom dosijeu bili su previsoki i nisu odgovarali prirodi ugovora, uključujući zahteve za stručno osoblje i radno iskustvo koje prevazilazi realne potrebe projekta.

U zahtevima o tehničkim i profesionalnim kapacitetima u Tenderskom dosijeu, od privrednih subjekata je traženo da angažuju dva diplomirana inženjera sa značajnim iskustvom i dodatnim kvalifikacijama:

- **Jedan diplomirani inženjer elektrotehnike ili master na smeru energetike** sa pet (5) godina iskustva nakon diplomiranja, koji takođe treba da bude sertifikovan kao energetska revizor od strane akreditovane institucije i da služi kao menadžer projekta.
- **Jedan diplomirani građevinski inženjer ili master građevinarstva**, takođe sa pet (5) godina radnog iskustva nakon diplomiranja, sertifikovan u oblasti upravljanja zdravljem i bezbednošću na radu, kao i protivpožarne zaštite i hitnih intervencija.

Da bi se ovi kriterijumi dokazali, tražen je niz dokumenata kao što su: diplome, sertifikati, ugovori i odluke za rukovodioce i vođe projekata, svi overeni kod javnog beležnika u prisustvu stranaka. Ovo predstavlja preveliko administrativno opterećenje za ponuđače i ograničava tenderski proces, posebno za male ili novoosnovane subjekte.

⁵⁴ Broj nabavke: 635-24-10760-5-2-1.

⁵⁵ DEMOS - Projekat za decentralizaciju i podršku opštinama koji finansira Grant opštinskog učinka na osnovu Zakona br. 08/l-103 o sistemu upravljanja učinkom opština i šemi grantova na osnovu učinka.

Bez obzira na činjenicu da je postavljanje kriterijuma u diskreciji naručioca, priroda ugovora i poslova koji treba da se obave nisu podrazumevali takve tehničke komplikacije koje bi opravdale ovako visoke zahteve. Navedeni poslovi su uključivali sledeće:

- Postavljanje privremenih vertikalnih znakova i obezbeđenje saobraćaja za vreme izvođenja radova.
- Nabavka, transport i postavljanje nasipa od šljunka.
- Farbanje znakova za drumsku signalizaciju za pešake i bicikliste.
- Postavljanje stubova za osvetljenje.

Ovo su rutinski poslovi za infrastrukturne projekte i ne iziskuju visok nivo tehničke složenosti. Stoga je postavljanje ovako visokih kriterijuma kvalifikacija neprimereno, neproporcionalno i ograničava konkurenciju. Na osnovu člana 28. Zakona o javnim nabavkama⁵⁶, tehničke specifikacije i minimalne tražene kvalifikacije moraju biti relevantni i srazmerni objektu ugovora.

Nakon otkazivanja, Opština Peć je nastavila sa ponovnim tenderom, objavivši obaveštenje o ugovoru 14. oktobra 2024. godine, ali je skratila rok za podnošenje ponuda na devet (9) dana, sa obrazloženjem da je jedinica podnela ovaj zahtev i da ovaj projekat ima značajan uticaj na razvoj infrastrukture i da je sredstva za ovaj projekat izdvojio DEMOS u iznosu od 80,000 evra za 2024. godinu.

Skraćenje roka za podnošenje ponuda u ovom postupku na samo devet (9) dana je u suprotnosti sa ZJN-om, koji predviđa minimalni rok od 20 dana za javne ugovore koji nisu velike vrednosti⁵⁷. Čak i u slučajevima kada važe posebna pravila za skraćivanje rokova, zakon nalaže da se to učini samo u hitnim okolnostima koje se ne mogu pripisati činjenju ili nečinjenju naručioca i to na ne manje od 10 dana⁵⁸.

Obrazloženje koje je dala opština u vezi sa značajem projekta i koristi od sredstava DEMOS-a, ne ispunjava zakonske uslove za poseban rok imajući u vidu da ne postoje hitne okolnosti. Skraćenje roka ne samo da krši zakon, već utiče i na smanjenje konkurencije, ograničavajući mogućnost privrednih subjekata da pripreme i dostave kvalitetne ponude u traženom roku. Na ponovnom tenderu su ponudu podnela samo tri (3) privredna subjekta, pri čemu se smatralo da samo jedan ispunjava uslove. Opština Peć je 5. novembra 2024. godine preporučila za dodelu ugovora grupu privrednih subjekata Valdrini sh.p.k; IBRAHIM KURRUMELI B.I.; NISI ING SH.P.K, koja je podnela ponudu u vrednosti od 103,333.30 evra, odnosno 99.9% predviđene vrednosti ugovora.

56 Službeni list Republike Kosovo. Zakon br. 04/ L 042 o javnim nabavkama, član 28.

57 Službeni list Republike Kosovo. Zakon br. 04/ L 042 o javnim nabavkama, član 44.

58 Službeni list Republike Kosovo. Zakon br. 04/ L 042 o javnim nabavkama, član 45.

Nalazi

MIPT

- 1** MIPT je u proces procene uključio sastavljača tehničkih specifikacija: Pravilima javnih nabavki je zabranjeno da sastavljači tehničkih specifikacija budu deo procesa ocenjivanja ponuda, kako bi se izbegao sukob interesa i omogućilo pravično ocenjivanje ponuda. Uključivanjem sastavljača specifikacija u ovaj proces, MIPT je otežao garantovanje nepristrasnog i pravičnog procesa, što može rezultirati favorizovanjem i diskriminacijom privrednih subjekata.
- 2** MIPT je angažovao privrednog subjekta koji je ponudio neuobičajeno niske cene: MIPT je za ovaj ugovor predvideo 60,000.00 evra, dok je uspešan privredni subjekat ponudio samo 18,000.00 evra. Ugovaranje privrednog subjekta po vrednosti koja je za 70% bila niža od predviđene vrednosti ugovora, bez primene pravila za neuobičajeno niske tendere tokom procene, ispitivanja i upoređivanja ponuda, ugrožava kvalitetnu realizaciju ugovora.

MI

- 3** MI je nezakonito otkazao postupak nabavke: Uprkos činjenici da je privredni subjekat bio odgovarajući, odsustvo fer i tačne procene ponuda od strane naručioca imalo je za posledicu otkazivanje ovog postupka. Ovakvo postupanje krši principe transparentnosti i ravnopravnosti privrednih subjekata tokom procesa nabavke.

MUP

- 4** MUP nije ispoštovao odluke TRN-a uprkos zakonskoj obavezi da ih primeni: U toku sprovođenja postupka, pored činjenice da je nezakonito skratio rok, MUP je nastavio da koristi diskriminatorne/ favorizujuće i nerelevantne kriterijume kada je reč o zahtevima u vezi sa tehničkim i/ ili profesionalnim kapacitetima u procesu nabavke.

Opština Đakovica

- 5** Opština Đakovica nije primenila pravila koja važe za ekonomski najpovoljniju ponudu tokom faze vođenja postupka nabavke, kao i tokom procene, ispitivanja i poređenja ponuda. Štaviše, Opština Đakovica je postupila nezakonito time što je za ugovor preporučila neodgovarajućeg privrednog subjekta. Opština Đakovica je, nakon žalbi izjavljenih TRN-u, u suprotnosti sa zakonskim odredbama četiri puta zaredom otkazivala postupak nabavke.

Opština Gnjilane

- 6** Opština Gnjilane nije definisala obavezne tehničke specifikacije: Nedefinisanje jasnih i obaveznih tehničkih specifikacija u Tenderskom dosijeu sastojalo se od subjektivnih procena uzoraka koje su privredni subjekti dostavili, što je sa sobom nosilo mogućnost za favorizaciju određenih subjekata i ugovaranje skupljeg privrednog subjekta.

Opština Peć

- 7** Opština Peć je eliminisala privrednog subjekta samo na osnovu zahteva za diskvalifikaciju upućenog TRN-u, bez pravosnažne odluke ovog organa. Uprkos važnosti angažovanja privrednog subjekta, proces raspisivanja tendera još uvek nije rezultirao zaključivanjem ugovora, usled grešaka u proceni ponuda i netačnih tumačenja ZJN-a od strane naručioca.
- 8** Opština Peć nije uspela da ugovori usluge privrednog subjekta zbog visokih i nerelevantnih zahteva u Tenderskom dosijeu: Predviđanje visokih i nerelevantnih kriterijuma dovodi do odsustva konkurencije između privrednih subjekata, time što su u ovom konkretnom slučaju samo tri privredna subjekta podnela svoju ponudu.

Preporuke

- 1** Poboljšati transparentnost i odgovornost: svi naručioci treba da povećaju transparentnost i odgovornost u procesu nabavke, dokumentujući svaku fazu i odluku donetu tokom postupka, kroz platformu e-nabavke.
- 2** Odrediti obavezne tehničke specifikacije: naručioci moraju da se pobrinu da sastave obavezne tehničke specifikacije shodno članu 28 ZJN-a. Iste moraju biti detaljne i odgovarati prirodi tendera, moraju izbeći svaku nejasnoću koja bi mogla ukazati priliku za objektivne procene. Ovo će pomoći da se obezbedi fer i jednaka konkurencija privrednih subjekata i sprečiti favorizaciju određenih subjekata, omogućujući transparentniji i verodostojniji proces nabavke.
- 3** Odrediti jasne kriterijume koji odgovaraju prirodi tendera: naručioci moraju osigurati da kriterijumi definisani u Tenderskom dosijeju budu jasni i razumni, i da direktno odgovaraju prirodi tendera. Ovo će osigurati da svaki privredni subjekat ima jednake mogućnosti da uđe u konkurenciju i svešće na minimum mogućnosti za primenu nepotrebni ili diskriminatornih zahteva.
- 4** Procena i ponovna procena ponuda od strane privrednih subjekata: naručioci treba da poštuju načelo ravnopravnosti tokom faze procenivanja i ponovne procene ponuda. Isti treba da osiguraju da su sve procedure adekvatne za identifikaciju netačnih ponuda, na osnovu kriterijuma definisanih Tenderskim dosijeom i Obaveštenjem o ugovoru. Ovim putem se sprečava i diskriminacija privrednih subjekata. Duž ovog procesa, naručioci treba da vode računa i o otklanjanju sumnji oko neuobičajeno niskih cena.
- 5** Razmatranje zahteva za ponovno razmatranje i odlučivanje u vezi sa njima: naručioci moraju stvoriti jasan i transparentan mehanizam za razmatranje zahteva za ponovno razmatranje u procesima nabavke, shodno navodima privrednog subjekta. Preispitivanje zahteva za ponovno razmatranje u zakonskom roku i direktna i detaljna ocena svakog navoda privrednog subjekta svela bi na minimum broj žalbi izjavljenih TRN-u. Ovakva situacija bi doprinela da se ubrza postupak nabavke, i omogućila bi da se izbegnu nepotrebna zakašnjenja a između ostalog bi povećala opštu efikasnost postupaka nabavki.
- 6** Otkazivanje postupaka nabavke: naručioci moraju da obezbede da se otkazivanje postupaka nabavke vrši samo u posebnim i opravdanim slučajevima, u skladu sa zakonom i uredbom na snazi.
- 7** Sprovođenje odluka Tela za razmatranje nabavki: naručioci treba u potpunosti da sprovedu odluke Tela za razmatranje nabavki u skladu sa zakonima na snazi. Naručioci su dužni da obezbede da se svaka odluka TRN-a sprovede bez odlaganja i nepristrasno, u cilju garantovanja integriteta procesa nabavke. Nesprovođenje odluka TRN-a dovodi do kašnjenja u finalizaciji postupaka nabavke. Štaviše, njihovo nesprovođenje može dovesti do zahteva za poništavanje licence službeniku odgovornom za nabavke pri TRN-u.

